

Bakgrund

Regionstyrelsen beslutade 2020-06-17 § 172, i samband med styrelsens behandling av Primärvårdsprogram 2021 att uppföljning ska ske till regionstyrelsen senast september 2020 gällande samverkan inom barnmorskeverksamheten inklusive eventuella konsekvenser för förlossningen på grund av bristande tillgänglighet och kontinuitet inom barnmorskeverksamheten.

En rapport om uppföljning av barnmorskeverksamheten redovisades 201027. Som plan för fortsatt arbete redovisades två punkter:

- Återkoppling till verksamhetscheferna av resultatet för att de ska kunna planera framåt och vidta möjliga åtgärder för att reducera bristerna
- Underlaget kommer att lyftas in i det pågående översynsarbetet av Primärvårdsprogrammet som ska resultera i ett reviderat program 1/1 2022.

Rapporten lades till handlingarna av Regionstyrelsen. Samtidigt beslutades dock att Vårdvalsenheten skulle redovisa vilka åtgärder som på kort sikt vidtagits med anledning av rapportens slutsatser. Detta för att återrapporteras senast vid regionstyrelsens sammanträde i december.

Nuläget

Den "andra vågen" har sedan ett par månader varit verklighet i primärvården. Belastningen i telefon från oroliga eller misstänkt covid-sjuka patienter och närstående är mycket stor. Volymen patienter som besöker vårdcentralernas luftvägsspår är stora. Mängden smittspåringsuppdrag kopplade till de kommunala verksamheterna är stor och ökande och kräver ofta stora volymer av provtagningar. Alla icke-digitala invånare vänder sig till vårdcentralerna för att få hjälp med såväl PCR-tester som antikroppstester.

Samtidigt pågår vårdcentralernas löpande uppdrag som är omfattande utifrån det breda primärvårdprogrammet. Den vård som fick anstå i våras arbetar man nu för att ta igen. Vårdcentralernas personal och deras anhöriga drabbas själva av smitta vilket gör att sjukfrånvaron på många håll är väldigt hög. Flera filialer har tvingats till uppehåll eftersom man inte kan bemanna verksamheterna.

Med denna kontext som utgångspunkt så har det inte varit möjligt att under de senaste veckorna ta vårdcentralernas tid i anspråk för att aktivt fokusera på att ta fram handlingsplaner för att lösa vissa brister i samverkan avseende barnmorskemottagningarna. Alla vårdcentraler kämpar just nu för att kunna hantera sina grunduppdrag med de alldeles unika utmaningarna som Covid 19 medför. Att samverka vårdcentraler emellan är en strategi för att hantera situationen, ex genom "syskonmottagningar", och bidrar därmed även till att hantera sårbarheten inom barnmorskemottagningarna. Men en mer stadigvarande lösning kräver enligt vår bedömning ett omtag i problembeskrivningen och en djupare riskanalys -men framförallt en tydligare vision och målbild avseende region Västmanlands kvinnohälsa.

Denna rapportering av handlingsplaner framåt är därför med nödvändighet begränsad till att just beskriva arbetet för att nå fram till ytterligare åtgärdsförslag och innehåller inte en färdig strategi.

Angreppssätt

Samverkansavtalen som blev ett resultat av 2018 års översyn av region Västmanlands barnmorskemottagningar är en tydlig kompromisslösning där Verksamhetschefer och barnmorskor

åläggs ett ansvar för att under perioder av kortvarig frånvaro (< 2veckor) lösa uppdraget genom att samverka med utsedda geografiskt närliggande mottagningar. I flera fall, där mycket små mottagningar har att samarbeta, kan i praktiken detta bli mycket svårt, eftersom belastningen på enskilda barnmorskor blir alltför hög. Konsekvenserna blir antingen en bristande tillgänglighet för enskilda kvinnor eller en oönskad belastning på länets förlossningskliniker. Åtgärden med samverkansavtal bedöms därför som otillräcklig för att uppnå målbilden i flera fall.

Vår bedömning är därför att grunderna för en tillgänglig och kompetent barnmorskeverksamhet behöver ses över utifrån en förnyad och fördjupad risk- och konsekvensanalys. Utgångspunkten behöver tas i en tydlig målbild på kvalitetsmål och riktlinjer för en högkvalitativ kvinnohälsovård samt regionens aktuella måluppfyllelse.

Handlingsplan

Inom ramen för den pågående översynen av Primärvårdsprogrammet med tillhörande ersättningsmodell bör även kvinno- och mödrahälsovården genomgå en grundlig genomlysning.

Följande aktiviteter behöver genomföras:

- Faktaunderlag – hur ser dagens vård ut; kvalitetsmått och analys
- Bakgrund till dagens samverkansavtal
- Målbild för framtidens vård
- Gapanalys – var finns bristerna mellan mål/krav och utfall
- Identifiering av möjliga lösningar (struktur, vårdnivå, relation till primärvårdsprogram etc)
- Förslag till beslut

Tidsmässigt behöver detta integreras i översynsarbetet av hela primärvårdsprogrammet vilket innebär att ett förslag till framtida uppdrag bör kunna presenteras före sommaren 2021.

2020-11-25

/Maria Martinsson

Vårdvalschef Primärvård